

E-Infuse en Landelijk kennisnetwerk Welzijn op Recept maken samen eerste online cursus

Een ieder die E-Infuse kent, krabt zich misschien achter de oren bij het nieuws van een samenwerking met het Landelijk kennisnetwerk Welzijn op Recept. Want hoezo een cursus in het sociaal domein, E-Infuse is er toch voor professionals in de ziekenhuizen? En wat houdt Welzijn op Recept eigenlijk in? Deze vragen kunnen het beste beantwoord worden door de mensen die het weten: Harry van Goor (bestuursvoorzitter van E-Infuse), Miriam Heijnders en Jan Joost Meijs (Landelijk kennisnetwerk Welzijn op Recept).

Harry van Goor legt uit dat deze nieuwe samenwerking en cursus echt niet zo maar uit de lucht zijn komen vallen. “We zijn inderdaad ooit begonnen als organisatie die zich tot doel stelde om de kennis en kunde rondom ouderenzorg bij specialisten (in opleiding) in het ziekenhuis te vergroten. We ontwikkelden toen onze eerste online cursus met aandacht voor discipline overstijgend en interactief onderwijs. Maar bij die ene cursus is het dus niet gebleven.”

In de loop der jaren is E-Infuse als organisatie gegroeid met als doel om cursussen aan te bieden met een bredere gezondheid(szorg) insteek. “Gezondheid en ziekte vragen immers om een bredere context. Het moge duidelijk zijn dat deze insteek uiteraard ook van invloed is op de ontwikkeling van de cursussen. De focus op alleen een klinisch probleem is verschoven naar thema’s met een breder perspectief, waarbij het niet alleen meer over ziekte gaat, maar ook over gezondheid en welzijn. *Kennis van zorgkosten* en *Doen of Laten?* zijn goede voorbeelden van deze verschuiving. Door deze verschuiving is de doelgroep uitgebreid van niet alleen medisch specialisten naar bijvoorbeeld ook huisartsen, verpleegkundigen en paramedici en, met de komst van de cursus *Welzijn op Recept*, ook werknemers in het sociaal domein.”

De cursus *Zorg rondom postinfectieuze klachten: van Q-koorts naar COVID-19* was de eerste cursus met vooral aandacht voor de eerstelijnszorg. “We kwamen tot de conclusie dat de interactieve online cursussen zich ook prima lenen voor scholing van deze doelgroep, onder meer door de laagdrempeligheid en de geringe kosten die ermee gemoeid zijn.” En dan blijkt dat de samenwerking met Welzijn op Recept ineens niet meer zo’n verrassende, maar vooral een logische stap is in de ontwikkeling van E-Infuse. “De cursus die we samen ontwikkelen is inhoudelijk interessant voor ons, omdat we met een breder cursusaanbod onze wens om impact te kunnen maken in zowel het zorgdomein als in het sociaal domein kunnen verwezenlijken. Deze eerste cursus met het Landelijk kennisnetwerk Welzijn op Recept is bestemd voor huisartsen en andere eerstelijnszorgverleners zoals praktijkondersteuners, fysiotherapeuten, en wijkverpleegkundigen. En het is de bedoeling dat we heel snel het luik voor sociaal werkers klaar hebben. Dit is een doelgroep die niet als vanzelfsprekend toegang heeft tot (online) scholing, maar die we nadrukkelijk bij dit concept willen betrekken.”

En terwijl de puntjes nog op de i gezet worden voor de lancering van de eerste cursus *Welzijn op Recept*, denkt Harry van Goor al weer verder. “Als je echt impact wilt hebben op gezondheid, ziekte en welzijn en de uitdagingen van de zorg in de toekomst in ogenschouw neemt, dan is burgereducatie waarschijnlijk dé manier om dat te bewerkstelligen. Dat wordt de volgende stap in de ontwikkeling van E-Infuse.” Maar voor het zover is, richten we onze pijlen op deze cursus.

Welzijn op Recept: wat is het en hoe werkt het?

Eerst dus Welzijn op Recept. Miriam Heijnders en Jan Joost Meijs vormen samen het Landelijk kennisnetwerk Welzijn op Recept en leggen uit wat de aanleiding is geweest om dit concept te ontwikkelen en wat het inhoudt. Dit kennisnetwerk is de linking pin die ervoor zorgt dat Welzijn op Recept landelijk op de agenda staat en dat lokale initiatieven en ervaringen uit het veld onderling uitgewisseld worden. Het kennisnetwerk zit met landelijke partijen, zoals beroepsverenigingen, het ROS-netwerk (regionale ondersteuningsstructuren), gemeenten en zorgverzekeraars om tafel om te blijven benadrukken dat domein overstijgende samenwerking een must is: iedere betrokken partij dient een bijdrage te leveren om de noodzakelijke randvoorwaarden te creëren die Welzijn op Recept tot een succes maken. Een huisarts die wil starten met Welzijn op Recept kan het best contact opnemen met het ROS-netwerk. Dit samenwerkingsverband heeft adviseurs in dienst die de regio en de domein overstijgende structuren kennen, die weten welke partners betrokken zijn en die veel ervaring hebben in de eerstelijnszorg. Deze kennis is van belang voor de samenwerking met het veld, om van elkaar te blijven leren. Bovendien zorgt deze kennis ervoor dat, naast de (landelijke) elementen die essentieel zijn voor Welzijn op Recept, ook de lokale vrijheden in beeld komen en geborgd kunnen worden.

“Het idee voor Welzijn op Recept ontstond toen we constateerden dat dertig procent van de tijd van de huisartsen opging aan het behandelen van patiënten met klachten zoals “ik voel me niet lekker, slaap slecht, pieker veel, heb veel rug-, nek- of hoofdpijn”, waarvan de oorzaak niet in het medisch domein te vinden is”, zo begint Jan Joost Meijs. “Een behoorlijk deel van de patiëntenpopulatie komt met een klacht waar een sociaal maatschappelijk probleem aan ten grondslag ligt, of een life event zoals het overlijden van de partner of ontslag. Een recept voor een pilletje uitschrijven is dan niet de oplossing, het aanpakken van de onderliggende oorzaak wel.” Welzijn op Recept is een preventieve, oplossingsgerichte en kortdurende behandeling voor mensen die met lichamelijke klachten zonder medische oorzaak bij de huisarts aankloppen. Nadat de huisarts uiteraard eerst heeft uitgesloten dat er inderdaad geen medische oorzaak voor de klachten te vinden is, maakt hij vervolgens de afweging of een verwijzing naar een welzijnscoach soelaas zou kunnen bieden.

Miriam Heijnders vervolgt: “Welzijnscoaches zijn sociaal werkers. Daar waar maatschappelijk werkers probleemgericht werken, zal de welzijnscoach vooral oplossingsgericht te werk gaan. De welzijnscoach helpt zoeken naar activiteiten waar een cliënt positieve emoties van krijgt, die kleur aan zijn leven geven en hem helpen met andere mensen in contact te komen. Een welzijnscoach start hiervoor een kort traject (5-10 uur) om uit te vinden waar de cliënt blij van wordt of bij gebaat is, en haakt hierop in. Dit kan het volgen van een cursus bloemschikken zijn, aansluiten bij de moestuinvereniging of vrijwilligerswerk, maar ook zorgen voor begeleiding naar het arbeidsbureau.” Het werken met Welzijn op Recept is werken met een doelgroep die een hoge drempel heeft om de deur uit te gaan. Men heeft vaak al lang thuis gezeten, weinig zelfvertrouwen en een negatief zelfbeeld. De huisarts en de coach zorgen er dan ook voor om een plan van aanpak in kleine brokjes aan te bieden, zodat de drempel om deel te nemen aan het maatschappelijk leven stapsgewijs verlaagd wordt. Ervaring heeft inmiddels uitgewezen dat deze aanpak resulteert in een toename van het welbevinden en de zelfredzaamheid van de patiënt/cliënt en een afname van de zorgvraag bij de huisarts. Een van de huisartsen die al actief verwijst naar een welzijnscoach is duidelijk: “Je hebt de patiënt echt iets te bieden, terwijl je ook in de gaten kunt houden of het werkt, omdat het systeem van verwijzing en terugkoppeling goed functioneert. Dat is bij het voorschrijven van een pilletje niet

altijd het geval. Welzijn op Recept vergroot het werkplezier en het vakmanschap van de huisarts, het is inspirerend en brengt verdieping aan in ons werk.”

Waarom een online cursus?

“We merken dat het concept succesvoller wordt”, aldus Miriam Heijnders. “Mensen willen zien en leren hoe het werkt, maar ieder verzoek vraagt om persoonlijke opvolging die we niet altijd meteen kunnen geven. We geloven dat een online cursus ondersteuning kan bieden bij deze toenemende vraag naar informatie.” Jan Joost Meijs vervolgt: “We hebben in het verleden een handboek over Welzijn op Recept geschreven. We merkten dat dat helaas vaak ongelezen op de plank bleef liggen, waarop we de beroepsverenigingen hebben benaderd met het verzoek om huisartsen het concept te onderwijzen. Nadat onze vraag zonder gevolg bleef, besloten we de handschoen zelf op te pakken. We waren inmiddels namelijk ook tot de conclusie gekomen dat de kwaliteit van de mensen die op eigen gelegenheid gestart zijn met Welzijn op Recept niet optimaal is. Eerstelijnszorgmedewerkers moeten zich bewust zijn van het feit dat dit concept wel iets anders is dan het gebruikelijke medische diagnose-receptmodel, het is een samenwerkingsmodel. Het volstaat dus niet om het nummer van een welzijnscoach in de adreslijst te hebben, er is wel degelijk een training nodig om de juiste kwaliteit te kunnen leveren. In onze zoektocht naar een partner om een dergelijke training te ontwikkelen kwamen we bij E-Infuse uit. Hun visie op wat het veld nodig heeft en de manier van werken passen bij ons.”

De cursus geeft waardevolle informatie aan iedereen die Welzijn op Recept als middel wil gaan inzetten (of daar misschien al mee begonnen is). “Je leert wat de specifieke doelgroep is, hoe en op welk moment je een patiënt moet verwijzen en wat de do’s en don’ts zijn. Want hoe leg je bijvoorbeeld het nut van Welzijn op Recept uit aan een patiënt die niet verwezen wil worden naar een welzijnscoach, en op welke manier stimuleer en activeer je zo iemand toch?” De ervaring leert inmiddels dat de tijd die gemoeid is met het volgen van de cursus op korte termijn al meer dan de moeite waard is. Waarna het zaak is om Welzijn op Recept op het netvlies te houden door het onderdeel te laten zijn van het dagelijkse werk en handelen.

Verwachtingen?

“Sinds COVID-19 zijn intrede deed, is online werken en leren niet meer weg te denken uit onze maatschappij. De vraag is nu of we met deze online cursus onze doelgroep een vliegende start kunnen geven en of mensen die al met Welzijn op Recept werken de cursus zullen aangrijpen om de eerder opgedane kennis op te frissen. Bovendien kunnen we wellicht, als het concept online werkt, ook kennis en ervaring over monitoring en intervisie op deze manier gaan uitrollen”, vertelt Miriam Heijnders. En Jan Joost Meijs voegt daar nog aan toe: “We hopen bovendien dat de cursus op enig moment opgenomen kan worden in het curriculum van de reguliere huisartsenopleiding, zodat Welzijn op Recept als voorbeeld kan dienen voor hoe de verbinding met het sociaal domein tot stand kan komen. En ten slotte zou het natuurlijk geweldig zijn als deze cursus in de toekomst verder aangevuld wordt en aanleiding geeft tot het ontwikkelen van vervolgcursussen.”

Voor meer informatie: <https://e-infuse.com/welzijn-op-recept/>

